

Ode aan de weidse polder

De Polder Nieuwkoop is jarig. Als cadeau hebben 24 kunstenaars inspiratie opgedaan in dit strakgetrokken land met hoge luchten.

De polders in het Groene Hart lijken eindeloos. Schapen en koeien bevullen kilometers gras voordat je aan de verre horizon op een zandmaat stuit. Polder Nieuwkoop ligt bovendien nog eens een paar meter lager dan het omliggende land, een grote kom van klei die dankzij eeuwig draaiende gemalen is onttrokken aan het water. Een schotekster moet driftig met zijn rode snavel in de grond, kieviten buitelen razend door de lucht. Dit is Holland op zijn breedst.

De Nieuwkoopse polder bestaat dit jaar precies 100 jaar. Het gebied trekt veel kunstenaars aan. Een van de eersten die de schoonheid van het gebied ontdekte was Willem Roelofs (1822-1897), schilder van de Haagse School en oprichter van kunstenaarsvereniging Pulchri in Den Haag. Het verhaal wil dat hij op een zoektocht naar studeerders, waar hij zich als enzemsdoog ook voor interesseerde, in dit veenweidegebied belandde. Hij vond het er zo mooi dat hij zijn schildervrienden aanvankelijk weigerde te vertellen waar hij zijn waterpartijen met rustiek veer had geschilderd. De Polder Nieuwkoop was het geheim van Roelofs.

Mythe of niet, het is een mooie geste om een kunstmanifestatie ter gelegerheid van de verjaardag van de polder 'Het geheim van Roelofs' te noemen. Een selectie van 24 kunstenaars heeft zich laten inspireren door hetzelfde licht en dezelfde ruimte als Roelofs. Maar dan wel met de uitdrukkingsmiddelen van deze tijd.

Zo heeft de in Nederland wonende Britse geïkknustenaar Justin Bennett een 'soundscape' gemaakt, een potens van de polder in geluid. Op 24 april jong geluiden heeft hij 24 uur lang een opname gemaakt, en die heeft hij teruggebracht tot tien minuten. Het is verrassend hoe 'beklemd' geluid werkt. Galkende ganzen telden voorbij, om zes uur slaat de klok, in de verte ruiset een trein, en als het donker wordt verstemmen alle vogels. Bennett noemt deze werken Saadijs (Zawawi's), en hij heeft er al vele gemaakt in grote steden als Den Haag, Rome, Istanbul en Guangzhou. Polder Nieuwkoop doet het goed in dit tijdje, niet?

Niet zo verrassend en politiek is het werk van Lisa van Bommel, dat niet voor niets Versaill heeft. Rijkhalmen zitten gevaren in gestapelde

Han Singels: 'Polder Nieuwkoop en Noorden' (2006).

weckflessen, alsof de stengels dwars door het glas gescien. De halmen wuiven één kaart op, alsof de wind nog vat op ze heeft in hun glazen gongsangenis. Van Bommels werk gaat over de vreesdende relatie van mens en natuur. Haar verstilde primen passen wonderwel bij de door de mens van de natuur afgedwongen polder.

Het is niet verbaasend dat veel kunstenaars iets gedaan hebben met de strenge compartimentering van het landschap. Nad Zana van Leontine Loeffering doet dat zelfs in drie dimensies met een fragiele installatie van metaaldrad en daartussen zovende keramische 'eilanden'. Je kunt ervan alles inzien: de verschillende lagen waarin Nederland is opgebouwd, de trillende polderklei, of — zoals enkele bewoners van de polder zelf zeggen — de landjes waarop vroeger de narfjes te drogen werden geflegd die uit het gebied van de Nieuwkoopse glazen kwamen.

Het dichtst bij het werk van Roelofs staat fotograaf Han Singels. Zijn Polder Nieuwkoop en Noor-

den verwijst rechtstreeks naar zijn illustere voorgangers van de Haagse School. Ontroostbaar Hollandse koeien onder een Hollandse lucht.

Hilda Bouma

Het geheim van Roelofs

100 jaar Polder Nieuwkoop, 100 v/m 24 mei in Galerie Artipoli, Voorweg 2b, Noorden. Van 5 v/m 16 juni in Pulchri Studio, Lange Voorhout, Den Haag. Daarna te zien van 3 september t/m 1 oktober in het hoofdkantoor van het Hoogbeemtschap Rijkswaterstaat, Lelid. Meer info: www.hetgeheimvanroelofs.nl